

Úvod

Tu partii si pamatuji dodnes. Poslední kolo mládežnického mistrovství světa. Věděl jsem, že když vyhraji, budu mezi pěti nejlepšími. Možná z toho bude i medaile. Medaile z mistrovství světa pro čtrnáctiletého kluka znamená celý svět.

Večer před posledním kolem jsem se kvůli nervozitě téměř nedokázal připravovat. Procházel jsem se po pláži za malým španělským letoviskem, díval se na podzimní moře a snil, jaké by to bylo, kdybych získal medaili. V noci jsem téměř nespál. Ráno mi trenér popřál hodně zdaru a na partii půjčil své sako. Pro štěstí.

Asi tušíte, jak celý příběh skončil. Prohrál jsem. Ba co víc, prohrál jsem tak strašně, že jsem se téměř styděl přijít trenérovi na oči. Ale sako jsem vrátit musel.

Dnes vím, že to nemohlo dopadnout jinak. Ačkoliv jsem již ve čtrnácti byl docela šikovným šachistou, o šachové praxi jsem nevěděl téměř nic. Nevěděl jsem, jak se na soupeře pořádně připravit. Nedokázal jsem krotit své emoce. A vůbec jsem netušil, jak se hrají rozhodující partie.

Tohle je velmi praktická knížka. Její cíl je jednoduchý: pomoci vám, abyste podobných proher, jako byla ta moje v posledním kole v Oropese del Mar, zažili co nejméně.

Ukážu vám, jak probíhá reálný boj za šachovnicí. A rád bych vás naučil, jak v tomto boji obstát. Jak nepodléhat stresu. Jak pracovat s časem na hodinách. Jak se efektivně rozhodovat. Jak se připravit na konkrétního soupeře. Jak hrát koncovky v půlminutovém rytmu.

Zkrátka, tato knížka vás má naučit, jak v šachu vyhrávat.

Během patnácti let své trenérské praxe jsem totiž častokrát narazil na zajímavý paradox. Mnozí kluboví hráči mají hluboké šachové znalosti: znají teorii zahájení, přečetli všechno od Nimcoviče až po Kasparova, mají dobrý strategický cit. Když se ovšem posadí za šachovnici, nedokážou své znalosti přetavit ve vítězství.

Někteří dělají banální taktické chyby. Jiní přicházejí k partii se strachem a podvědomou touhou co nejdříve remizovat. Další se zase dostávají do děsivých časových tísni.

Uvažoval jsem, jak těmto šachistům pomoci. Co je tou tajnou přísadou, která za šachovnici přináší vítězství? A pochopil jsem, že to, co těmto šachistům chybí, je poznání *reálné šachové praxe*. Téměř vůbec nevědí, jak profesionální šach *doopravdy* chutná.

Mají doma tisíce knih, ale když se jich zeptáte, jaký typ tahů je v časové tísni nejjednodušší přehlédnout, nedokážou odpovědět. Mají doma všechny nejlepší šachové programy, ale sami za šachovnicí nevědí, v jakém pořadí mají počítat varianty. V databázi mají milióny partií, ale nedokážou si z nich vytvořit psychologický profil soupeře. Ze zahájení získají výhodu, protože mají velké teoretické znalosti, ta jim ale za pár tahů proklouzne mezi prsty.

Před několika lety jsem vydal knížku *Pod hladinou*, ve které jsem chtěl představit šachy jako krásnou, hlubokou hru, ukázat sílu šachových myšlenek. Dovolím si říct, že se mi to celkem povedlo. Ostatně, kniha dostala od Anglické šachové federace cenu *Knihy roku 2018*.

Kniha, kterou držíte v rukou dnes, je o poznání méně idealistická. O to je ale praktičtější. Hluboké ideje jsou fajn, pokud o šachu přemýšlíte doma v obýváku. V turnajích jsou ovšem důležitější výhry.

Mám velkou radost, že pozvání stát se spoluautorem této knihy přijal můj přítel David Navara. S Davidem jsme vrstevníci, odmalička jsme se tedy potkávali na turnajích. Nejdříve na mládežnických mistrovstvích Evropy či světa, později na šachových olympiádách. Hrávali jsme spolu v klubech v Německu, v České republice i na Slovensku. Vždy byl a pořád je podstatně lepším šachistou, než jsem já. Kdysi mě to hněvalo; dnes mám spíše radost, že mohu tak zblízka sledovat kariéru hráče ze světové špičky.

David je mimo šachovnici absolutní gentleman, jemný a inteligentní muž. Za šachovnicí se ale mění v nekompromisního bojovníka, který se nebojí žádného rizika. Je inspirací pro každého šachistu, jenž má odvážné srdce a rád vítězí.

David na různých místech knihy připojil k textu své postřehy, poznámky nebo příklady z vlastních partií. Na závěr každé kapitoly též odpovídal na tři moje otázky týkající se daného tématu.

Davidovy části textu jsou odlišeny vodorovnými linkami. Jako například zde:

Když mi Ján Markoš nabídl spolupráci na projektu, dlouho jsem váhal. Na jedné straně vím, že Ján umí nejen hrát šachy, ale také výborně psát, odhalovat překvapivé souvislosti a srozumitelně vysvětlovat své myšlenky. Na straně druhé jsem tou dobou měl dost vlastní práce, přičemž můj zájem o psaní v posledních letech ochladl a v době, kdy nabídka přišla, jsem nadto měl dost starostí s anglickou verzí vlastní knihy.

Jsem rád, že jsme se nakonec na spolupráci dohodli. Nebudu zastírat, že Ján odvedl velkou většinu práce a že nadto mnohdy srozumitelně formuloval mé poněkud chaotické myšlenky. Sám jsem do knihy přinesl především pohled hráče širší světové špičky, který toho za šachovnicí mnoho viděl a prožil a je ochoten se o své poznatky dělit. Napsal jsem poměrně málo, ale celý text jsem si pozorně přečetl, abych případně mohl něco doplnit nebo upravit před vydáním knihy. Podobná spolupráce se mnou nebyla jednoduchá, ale Ján ji zvládl výborně a věřím, že se vám výsledek bude líbit.

Tato kniha se skládá z deseti kapitol. Úlohou prvních dvou z nich je uvést na pravou míru některé falešné představy o profesionálním šachu.

Kapitola *Obyčejný den v práci* upozorňuje na drastický rozpor mezi tím nablýskaným a vyrežtovaným ideálním světem, který obvykle najdete v šachových knihách, a reálnou šachovou praxí, která je často plná emocí, zakopnutí, zákrutů, dřiny i chyb. Věřím, že si díky této kapitole uděláte o něco přesnější obrázek o tom, jaké to ve skutečnosti je, sednout si za šachovnici tváří v tvář velmistroví.